

معیار های نظارتی کمیته فنی اتحادیه انجمن بین المللی ناظران بیمه در بازرسی از محل

ترجمه : علی رشیدی

کارشناس ارشد بازرگانی خارجی شرکت

بشتیبانی و نوسازی هلیکوپترهای ایران

Ar Rashidi @ Yahoo. Com

مقدمه

باید روش هایی را به کار گیرند که توانایی انجام بازرسی در محل را داشته باشند. بازرسی در محل توسط مقام مسئول نظارت و یا توسط نمایندگان آنها که، یکی از مهم ترین بخش های فرایند نظارت

هدف نظارت بر بیمه و بیمه اتکایی، حمایت از منافع دارنده بیمه نامه و سایر افراد ذینفع است. برای رسیدن به این هدف دست اندرکاران نظارت

است و ارتباط نزدیکی با فرایند کنترل و نحوه پیشرفت کار دارد، انجام می گیرد. زیرا از طریق بازرسی در محل اطلاعاتی ارائه می شود که این اطلاعات معمولاً مکمل تحلیل‌های آماری هستند که توسط بیمه گر به مؤسسه نظارتی فرستاده می شود. از طرف دیگر انجام بازرسی در محل باید با اطلاعات بازار و همچنین آمارهای به دست آمده از تحلیل‌های سالیانه مالی حمایت شود.

بازرسی در محل روش بسیار خوبی برای بررسی و کسب اطلاعات قابل اعتماد به منظور تخمین نقدینگی فعلی و دورنمای آینده شرکت و همچنین شیوه بسیار مفیدی برای سنجش میزان رشد و تحول شرکت و مهم تر از آن کشف دلایل این رشد و تحول است.

بازرسی در محل توسط ناظر سبب کسب اطلاعات و کشف وردیابی مشکلاتی می شود که به راحتی و از طریق اعمال کنترل‌های رایج قابل دستیابی نیستند. به ویژه:

الف. به هنگام بروز مشکلاتی نظیر بحران نقدینگی و یا مشکلات ناشی از عدم مدیریت صحیح بازرسی در محل، به ناظران این امکان را می دهد که مشکلات را از نزدیک شناسایی نموده و مشکلات جزئی را که می توان نادیده گرفت،

شناسایی کنند.

ب. ناظر قادر خواهد بود تصمیم گیری و کنترل مدیریت را از نزدیک ارزیابی کند.

ج. ناظران می توانند با مدیران ارتباط نزدیک داشته و بدین ترتیب توانایی و شایستگی‌های آنها را ارزیابی کنند.

د. با بازرسی در محل می توان شرکتها را از ادامه فعالیت‌های غیرقانونی و یا نامتناسب منع کرد.

ه. به طور کلی بازرسی در محل به ناظران این امکان را می دهد که تأثیر مقررات را بر روند امور بررسی و بتوانند اطلاعات مفیدی را جهت تدوین و ارائه یک الگوی مناسب جمع آوری کنند.

بازرسی در محل، کمک بزرگی برای حل مشکلات شرکت هاست به طور مثال:

الف. در این روش ناظران می توانند با انجام مذاکرات حضوری مدیریت شرکت را متقاعد کنند تا با اتخاذ تدابیر لازم، از مشکلات جاری و آتی شرکت کاسته شود. این روش (مذاکره حضوری) بسیار مؤثرتر و کارآمدتر از صدور بخشنامه و یا وضع مقررات جدید است.

ب. بازرسی در محل، فرصت بسیار خوبی است برای مدیران به منظور فراهم نمودن اطلاعات جدید جهت پیشبرد بهتر امور، به ویژه زمانی که بخشنامه ها و مقررات جدید نیاز به توضیح دارند.

همچنین حضور ناظران در محل مانع از تفسیر اشتباه و غلط‌بخشنامه‌ها می‌شود.

هدف این مقاله ارائه اطلاعات و معیارهایی برای ناظران به منظور پیشبرد صحیح امور در روش بازرسی در محل است که به ۳ بخش عمده تقسیم می‌شود:

الف - مهم‌ترین اهداف بازرسی در محل

ب - تشریح روش بازرسی در محل

ج - نظام و فرایند بازرسی در محل

تعریف‌ها

هیئت مدیره: به مدیرانی اطلاق می‌شود که درحوزه فعالیت خود شخصیت حقوقی و قانونی دارند و یا تحت مجوز شرکت بالاتری فعالیت می‌کنند که مقامات و هیئت‌مدیره این شرکت (شرکت ارشد) از نظر ناظر بیمه قانونی و قابل قبول می‌باشند.

گزارش‌های مالی: به صورت‌های مالی و گزارش‌های قانونی؛ شامل ترازنامه، صورت درآمد و هر گزارش عددی دیگری که جهت ارائه به سهام‌داران و سرمایه‌گذاران و یا ناظران بیمه تهیه می‌گردد، اطلاق می‌شود.

شرکت بیمه: شرکتی است که اجازه صدور بیمه‌نامه دارد.

ناظر بیمه یا بیمه‌اتکایی: به ناظر بیمه در منطقه مربوطه اطلاق می‌گردد.

شرکت بیمه اتکایی: شرکتی است که بر اساس قانون، فقط بیمه‌نامه اتکایی صادر می‌کند.

مهم‌ترین اهداف بازرسی در محل

هدف اصلی بازرسی در محل؛ ارزیابی قدرت پرداخت دیون شرکت در حال حاضر و در دورنمای آینده، مقایسه قدرت ریسک یک شرکت یا ظرفیت ریسک‌پذیری آن و همچنین ردیابی و شناخت مشکلات و مسائلی است که ظرفیت ریسک‌پذیری مؤسسه بیمه را در انجام تعهدات خود در مقابل بیمه‌گذاران تحت تأثیر قرار می‌دهد.

موضوع بازرسی در محل فقط به شناخت مشکلات مؤسسه بیمه محدود نمی‌شود، بلکه ناظران علاوه بر شناسایی مشکلات و معضلات مؤسسه باید علت بروز این مشکلات را نیز شناسایی کنند تا بتوانند راه حل‌های مناسبی جهت رفع این مشکلات بیابند.

این اهداف را می‌توان به چند هدف تقسیم کرد:

الف - ارزیابی دارایی‌ها و بدهی‌های مؤسسه (شامل ترازنامه و تعهدات شرکت)، تجزیه و تحلیل میزان تعرفه‌ها و تراز عملیات مؤسسه.

ب - ارزیابی نحوه انجام امور بیمه‌ای از جنبه‌های فنی قضیه (به عنوان مثال بررسی روش‌های آمارگیری، سیاست‌های بارزگانی و سیاست‌های شرکت در زمینه بیمه اتکایی)

ج. ارزیابی نحوه رفتار مشتریان و بررسی این مسئله که آیا هزینه های ناشی از فعالیت های غیر قانونی و نامناسب مشتریان تنها به ضرر بیمه گذاران است و یا اینکه این ضرر و زیان متوجه عموم مردم نیز هست.

د. ارزیابی سیستم حسابداری و سایر سیستم های کنترل و اظهار نظر در مورد نحوه اداره امور مؤسسه.

ه. شناخت مشکلات مؤسسه که ناشی از نظام و یا ساختار مؤسسه و یا ناشی از رفتار گروهی کارکنان است.

روش بازرسی در محل

۱- طرح اولیه و آماده سازی

پس از اینکه ناظر گزارش تجزیه و تحلیل های مالی و اطلاعات آماری را از شرکتها دریافت کرد، باید بازرسی در محل را بر اساس سوابق شرکت و تحلیل سیستم شرکت اجرا کند.

این برنامه میانگین تعداد و تناوب بازرسی ها و همچنین میزان ریسک پذیری شرکتها را مبنای کار قرار خواهد داد. به طور مثال، تعداد بازرسی در محل برای شرکت هایی که در وضعیت مالی و اقتصادی ضعیفی قرار دارند، نسبت به سایر شرکتها بیشتر خواهد بود. همچنین نحوه بازرسی از این شرکتها با دقت بیشتری انجام خواهد

شد. حتی یک تغییر کلی در مدیریت و یا تحول در اهداف تجاری شرکت می تواند دلیلی کافی برای انجام بازرسی مجدد از شرکت باشد.

با این وجود در صورت تغییر اولویت های برنامه، بازرسی در محل باید در طول سال هم ادامه داشته باشد. به علاوه طول زمان بازرسی قابل پیش بینی نیست و ممکن است از یک روز تا چندین ماه طول بکشد که به نوع فعالیت، حجم فعالیت ها و نوع مشکلات شرکت و مؤسسه بستگی دارد.

برای ارائه یک برنامه کاری که به طور مناسب به حوزه های کاری مسئله دار متمرکز شود، بازرسی در محل باید با مرور اجمالی بخش های مختلف کاری شروع شود. این مرور اجمالی از مدیران بخشها شروع شده و به یک دستورکار برای اجرا در حوزه های مختلف کاری منتهی می شود.

۲- حوزه های کاری

سیستم های کنترل و حسابداری شرکتها سیستماتیک بوده و تا اندازه ای استاندارد هستند (از قبیل جزئیات صورتهای مالی، موقعیت شرکت با توجه به میانگین بازار) اما این روش ویژگی استاندارد بودن و سیستماتیک بودن را ندارد، بلکه بسته به مشخصات شرکت و مشکلات آن متغیر می باشد. بنابراین تعیین عنوان های دقیق، یکسان و مشخص برای روش "بازرسی در محل" کاری

● ارزیابی روش های داخلی شرکت و سیستم های کنترل ریسک به منظور ارزیابی این اهرم ها و ارتباط آنها با نحوه مدیریت ریسک در شرکت (ارزیابی تناسب روش های داخلی با مدیریت ریسک).

● ارزیابی روش های حسابداری به منظور حصول اطمینان از صحت اطلاعات مالی و آماری که به صورت دوره ای به مؤسسه نظارتی ارسال می گردد و اینکه آیا اطلاعات و آمار برطبق مقررات جاری تهیه شده است یا خیر؟

ب. تجزیه و تحلیل فعالیت های شرکت

● بررسی گروه های فعال و نحوه پراکندگی جغرافیایی مشتریان در حوزه مربوطه.

● ارزیابی برنامه های کسب و کار شرکت و انجام ملاقات با مدیریت به منظور دریافت اطلاعات برای برنامه های آینده.

● تجزیه و تحلیل و بررسی قراردادهای شرکت.

ج. بررسی جنبه های فنی کسب و کار بیمه

● ارزیابی نظام و ساختار مدیریتی شرکت.

● بررسی سیاست های بازرگانی شرکت به ویژه شرایط بیمه نامه و درصد کارمزدی که به واسطه ها پرداخت می شود.

● بررسی کمیت و کیفیت پوشش بیمه مجدد و همچنین میزان امنیت این پوشش. به ویژه این

مشکل است. همچنین بازرسی را می توان در کلیه حوزه های کاری شرکت انجام داد و یا به بخش خاصی محدود کرد.

اگر ناظرین بخواهند کلیه حوزه های کاری شرکت را بازرسی کنند باید حداقل را مد نظر داشته باشند. اما اگر ناظر بخواهد بازرسی را به یک حوزه محدود و یا فقط بر یک مشکل خاصی تمرکز کند، باید تنها نکاتی را مد نظر قرار دهد که به نوعی باهم در ارتباط هستند. زیرا برخی از امور نظارت را می توان حتی در بیرون از محل بازرسی هم انجام داد درشرایطی که ناظر درصدد بررسی حوزه خاصی از شرکت می باشد، در نظر گرفتن نکات مرتبط باهم بسیار مهم است یعنی نکاتی که باهم رابطه علت و معلولی دارند.

الف. ارزیابی مدیریت و سیستم کنترل داخلی

● مطالعه صورتجلسه های هیئت مدیره، گزارش های ممیزین، آمارها و همچنین ممیزی داده های الکترونیکی.

● تجزیه و تحلیل ساختار مالکیت و منابع تأمین سرمایه مؤسسه.

● ارزیابی میزان تناسب مدیریت با حوزه کاری و میزان کارایی و توانایی آنان در شناسایی و تصحیح خطاهای مدیریتی خود به ویژه بعد از تغییر در ترکیب هیئت مدیره.

که پوشش بیمه مجدد باید با اهرم های مالی و همچنین تعهدات بیمه شش شرکت تناسب داشته باشد.

د - بررسی نحوه ارتباط با سایر مؤسسه ها

• تجزیه و تحلیل ساختار سازمانی، ساختار گروهی و ارتباطات درون گروهی.

• تجزیه و تحلیل و بررسی ارتباطات با شعبه های خارجی و تعامل های درون گروهی و نحوه تعامل با شعبه های خارجی و یا سایر مؤسسه های مشابه در گروهی که شرکت مورد نظر در آن فعالیت دارد.

• بررسی توافقات انجام گرفته با مؤسسه های خدماتی خارج از شرکت (مؤسسه هایی که شرکت طبق توافقات انجام گرفته از آنها خدمات دریافت می کند).

• شناسایی مشکلات مالی و اینکه مشکلات ناشی از کدام مؤسسه و شرکت فعال در گروه می باشد. منظور این است که ضمن شناسایی مشکل مالی، منشأ این مشکل نیز شناسایی شود).

ه - ارزیابی قدرت مالی شرکت

• بررسی نحوه تسویه مطالبات و برآورد تدارکات و زمینه های فنی لازم مطابق مقررات جاری شرکت.

• بررسی میزان کفایت تعرفه ها در مقایسه

با تراز عملیات و حجم فعالیت ها.

• تجزیه و تحلیل سیاست سرمایه گذاری شرکت (شامل سیاست های فرعی) و دارایی هایی که جهت پوشش های آتی نگهداری می شوند.

• رسیدگی به دارایی های شرکت و برآورد میزان سرمایه گذاری های آن.

• بررسی پرونده های حقوقی و تخلفات انجام گرفته.

• بررسی ترازنامه ها و حساب های سود و زیان که بر اساس آخرین برنامه های مدیریت برای ۲ یا ۳ سال آینده پیش بینی شده است.

در مواردی که ناظران اختیار لازم جهت بررسی رفتار مشتریان را دارند، باید نکات زیر را مدنظر داشته باشند:

الف - مرور اجمالی بر اطلاعاتی که در اختیار مشتریان گذاشته شده و این که آیا این اطلاعات کافی و مفید هستند یا خیر؟

ب - بررسی زمان پرداخت، تعداد و ماهیت پرونده ها و نحوه تعامل با بیمه گذاران.

ج - سنجش میزان رعایت ضوابط و حقوق مصرف کننده.

۳- بررسی و ارائه گزارش کلر

در طول مدت بازرسی از محل و یا حداقل

در پایان دوره بازرسی، ناظر باید یافته های خود

را با مدیر شرکت بیمه در میان گذاشته و در مورد نظرات وی در خصوص نکات مطرح شده دقت کافی مبذول نماید. همچنین ناظران باید مطمئن شوند که یافته‌ها و مشکلات شناسایی شده در حال پیگیری هستند و اقدامات لازم در جهت رفع آنها انجام شده است.

فرایند بازرسی در محل

بازرسی در محل باید دارای مبنای قانونی باشد تا ناظر بتواند بر اساس آن و با تکیه بر قانون مقررات بازرسی در محل به کسب اطلاعات از شرکت‌ها و مؤسسات مشمول قانون (قانون بازرسی در محل) بپردازد. قانون بیمه باید به ناظران اختیارات وسیع تری بدهد تا آنان بتوانند با تحقیق و تفحص از شرکت های بیمه، اطلاعات ضروری را کسب کنند.

علاوه بر این، ناظران باید اختیار داشته باشند که با توجه به شرایط، از شرکت واسطه و حتی شرکت هایی که به نوعی ارتباط سرمایه ای با شرکت مورد نظر دارند و در ضمن شرایط شرکت بیمه ناظر را پذیرفته اند؛ تحقیق و تفحص به عمل آورند.

مأموران نظارت باید فرایند بازرسی را طوری سازماندهی کنند که کارایی آن به حداکثر برسد. معمولاً برخی از سازمان‌های ناظر، مسئولیت

دارند که بازرسی گروهی را به دوروش انجام دهند:

۱. بازرسی در محل
 ۲. کنترل و نظارت از طریق دریافت گزارش‌ها و صورت های مالی.
- بعضی از سازمان های نظارتی در برخی مشاغل و انواع رشته های بیمه متخصصانی دارند که به بازرسی شرکت های بیمه می پردازند. این نوع سازمان ها بسیار قابل انعطاف بوده در حل مشکلات بازار بسیار کارا عمل می کنند. موضوعی که این سازمان ها باید مد نظر داشته باشند این است که تدابیری اتخاذ نمایند که اطلاعات و داده‌ها بتوانند به راحتی بین کارشناسان ناظر (ناظر در محل و ناظر از دور) مبادله شوند و نتایج بررسی‌ها هم به طور مستند برای هر دو گروه قابل دسترس باشد.

با توجه به خدمات و امکانات درونی سازمان نظارتی، ناظران می توانند برای انجام کلیه امور یا بخشی از امور نظارتی، از خدمات کارشناسان و متخصصان خارجی (خارج از سازمان) استفاده کنند که این امر موجب بهبود روش‌های نظارت و همچنین ارتقای کیفی مهارت‌های سازمان نظارتی می‌شوند. اما چون ناظران، مسئولیت نظارتی دارند، باید قبل از استفاده از کارشناسان خارج سازمان، موارد زیر را به دقت بررسی کنند:

الف - آیا روش های کافسی برای بررسی صلاحیت و نظارت بر نحوه عملکرد این افراد وجود دارد. (به عنوان مثال از طریق مطالعه مقالات و کارهای نوشتاری آنان)

ب - عدم وابستگی آنان به شرکت به ویژه اگر این افراد حقوق بگیر هیئت مدیره باشند و یا ملاحظات و معاملاتی که معمولاً برای حفظ علایق بیمه گذاران به خرج می دهند.

علاوه براین، در صورت تشکیل چنین هیئتی، مؤسسه ناظر بایستی این اختیار را داشته باشد که بتواند در مواقع لازم علیه این نوع کارشناسان، از طریق قانون اقدام کند.

وزگان کلیدی:

نظارت بر بیمه، بازرسی ازمحل، گزارش مالی، روش های بازرسی.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

رتال جامع علوم انسانی

منبع:

International Association of Insurance

Supervision. (IAIS)